

УДК 004.3

Ю.О. Сєров (канд. техн. наук, доц.), Л.М. Матієшин
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів
E-mail: syerov@ridne.net, lubamati@ukr.net

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЕБ-САЙТІВ МІСЬКИХ РАД НЕВЕЛИКИХ МІСТ УКРАЇНИ

У цій роботі розглядаються типові помилки та проблеми функціонування веб-сайтів органів місцевого самоврядування, зокрема міських рад невеликих міст України. Перелічені вимоги до офіційних веб-порталів та нормативно-правові документи, які регламентують ці вимоги. Наведено основні недоліки веб-сайтів та рекомендації щодо їх покращення.

Ключові слова: міська рада, веб-портал, офіційний веб-сайт, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, нормативно-правові документи, інформування громадян.

Вступ

Створення та функціонування веб-сайтів органів місцевого самоврядування є одним з елементів формування системи електронного урядування в Україні.

Інформаційні ресурси органів влади покликані повідомляти громадськість про діяльність цих органів, сприяти прозорості та відкритості у відносинах між державою і громадянами, розвивати взаємодію влади та суспільства в мережі Інтернет.

Метою статті є проаналізувати типові недоліки та проблеми функціонування веб-сайтів міських рад саме малих міст України, адже через відсутність коштів для залучення висококваліфікованих спеціалістів в цій галузі функціонування порталів органів влади в невеликих містах є незадовільним.

У ст. 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» зазначено, що міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування [1]. Кожен орган державної влади, а також орган місцевого самоврядування, повинен оприлюднювати інформацію через власний офіційний веб-сайт у мережі Інтернет.

Теоретичні та практичні підходи з проблем електронного управління у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування висвітлено у працях В. Бакуменка, І. Клименко, Г. Почепцова, А. Семенченка, В. Тертички, В. Фурашева та М. Швеця. Серед учених, які досліджували тематику можливостей електронного урядування в діяльності органів державної влади, відомими є праці Л. Бесчастної, І. Бондаренко, Н. Гончарук, І. Дроздової, Г. Писаренко, А. Семенченко тощо.

Вимоги до веб-сайтів органів державної влади

Веб-сайт органу місцевого самоврядування, зокрема міської ради, є ефективним засобом для доступу громадськості до публічної інформації, інформування територіальної громади про найновіші події та новини із життя міста та забезпечення зворотного зв'язку.

Нормативно-правовими вимогами до функціонування веб-сайтів органів влади є: Указ Президента «Про додаткові заходи по забезпеченню відкритості в діяльності органів державної влади» №683/2002 від 01.08.2002 року [2]; Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» №3/2002 від 04.01.2002 року [3]; Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади» № 1302 від 29.08.2002 року [4]; Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України та Державного комітету зв'язку та інформатизації України «Про

затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади» № 327/225 від 25.11.2002 р. [5].

Ці нормативно-правові документи визначають структуру веб-сайтів міських рад невеликих міст України, вимоги до інформаційного наповнення, інтерфейсу, проектування дизайну, оприлюднення інформації про діяльність органів виконавчої влади, інтерактивності тощо.

На офіційному веб-сайті органу виконавчої влади повинна розміщуватись така інформація:

- найменування органу;
- основні завдання та нормативно-правові засади діяльності;
- структура та керівництво органу;
- прізвища, імена та по батькові керівників;
- місцезнаходження апарату, урядових органів державного управління, утворених у його складі, територіальних органів та відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій (поштові адреси, номери телефонів, факсів, адреси офіційних веб-сайтів та електронної пошти);
- основні функції структурних підрозділів, а також прізвища, імена, по батькові, номери телефонів, адреси електронної пошти їх керівників;
- нормативно-правові акти з питань, що належать до компетенції органу;
- плани підготовки органом проектів регуляторних актів та зміни до них;
- повідомлення про оприлюднення проектів регуляторних актів, проекти цих актів і аналіз їх регуляторного впливу;
- звіти про відстеження результативності прийнятих органом регуляторних актів;
- відомості про регуляторну діяльність органу;
- перелік та порядок надання адміністративних послуг органами виконавчої влади і бюджетними установами, які перебувають в їх управлінні та яким делеговані повноваження з надання таких послуг;
- відомості про взаємодію з громадською радою при органи виконавчої влади;
- відомості про проведення консультацій з громадськістю, громадської експертизи та врахування громадської думки у своїй діяльності;
- зразки документів та інших матеріалів, необхідних для звернення громадян до органу;
- розпорядок роботи органу та час прийому керівництва;
- підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління органу;
- цільові програми у відповідній сфері;
- відомості про проведення закупівлі товарів (робіт, послуг) за державні кошти;
- державні інформаційні ресурси з питань, що належать до компетенції органу;
- поточні та заплановані заходи і події у відповідній сфері;
- відомості про наявні вакансії [3].

Також на офіційному веб-сайті міської ради повинні міститись обов'язкові нормативно-правові документи, які регламентують діяльність ради, виконавчого комітету та результати діяльності їх підрозділів:

- статут міста;
- генеральний план міста;
- правила забудови міста чи території;
- регламент роботи сесій та постійних комісій;
- бюджет на поточний рік;
- звіт про виконання бюджету за минулий рік;

- програма соціально-економічного розвитку;
- звіт за виконання програми соціально-економічного розвитку за минулий рік;
- регіональні та місцеві програми;
- щорічні звіти про виконання регіональних та місцевих програм;
- державні програми в частинах, що стосуються міста чи території;
- щорічні звіти про виконання державних програм;
- базове законодавство щодо повноважень ради;
- положення про постійні та тимчасові комісії ради;
- положення про секретаріат ради;
- плани роботи та розклад засідань ради;
- проекти порядку денного сесій;
- затверджений порядок денний сесій ради;
- протоколи засідань ради;
- стенограми засідань ради;
- проекти рішень ради, оприлюднені відповідно до регламенту;
- рішення ради;
- плани роботи та розклад засідань комісій;
- порядок денний засідань комісій;
- протоколи засідань комісій;
- рішення комісій;
- звіти комісій про свою роботу;
- звіти депутатів;
- депутатські запити;
- оголошення про земельні аукціони та конкурси;
- результати земельних аукціонів та конкурсів.

Щодо технічних вимог до веб-сайту органу місцевого самоврядування, то сайт має обов'язково бути сумісним з розповсюдженим програмним забезпеченням.

Окремі сторінки сайту мають бути невеликими за обсягом для можливості перегляду інформації при повільному Інтернет-з'єднанні (це може бути окрема текстова версія сайту, без зображень, доступна з головної сторінки).

Матеріали веб-сайту мають бути доступні для скачування, їх бажано розміщувати на сайті у форматі, який не потребує встановлення ліцензійного програмного забезпечення, наприклад PDF.

Структурно сайт має бути впорядкованим за логічними принципами, тобто як, звідки і куди можна потрапити при перегляді. Інтерфейс має бути інтуїтивно зрозумілим для користувачів не дуже обізнаних з комп'ютерними програмами.

Якщо існує конференція (форум), сайт має модеруватися щоденно для виявлення та знищення заборонених на форумах висловлювань. На форумі має бути розділ з правилами форуму, реєстрація учасників [6].

Загальноприйнятим є визначення чотирьох видів електронного надання інформаційної послуги [7]:

- 1) інформування (надання безпосередньо інформації про державні послуги);
- 2) одностороння взаємодія (забезпечена можливість користувачу отримати електронну форму документа);
- 3) двостороння взаємодія (забезпечена можливість обробки електронної форми документа, включаючи ідентифікацію);
- 4) здійснення трансакцій (електронна реалізація можливостей прийняття рішень та їх доставка).

Невелика кількість порталів міських рад малих міст України діють у режимі другого рівня, тобто односторонньої взаємодії. Це означає, що на веб-сайтах міських рад цих міст можна знайти інформацію про діяльність відповідної урядової організації та є можливість одержати з порталу встановлені зразки документів для подальшого їх заповнення та відправки звичайною поштою.

Однак, в основному, загальний стан розвитку веб-сайтів міських рад малих міст України знаходиться на першому рівні, тобто рівні інформування, що свідчить про необхідність розвитку та вдосконалення.

Проаналізувавши веб-сайти міських рад деяких міст України, можна відзначити такі недоліки:

- відсутність офіційного веб-сайту;
- представлення в неповному обсязі інформації, яка обов'язково повинна міститись на веб-сайті органу місцевого самоврядування відповідно до чинного законодавства;
- несвоєчасне оприлюднення чи оновлення інформації;
- розміщення інформації без зазначення дати, що не дозволяє визначити рівень її актуальності;
- відсутність функції багатомовності, що дозволяє переглянути сторінку не тільки державною мовою, а й іншими;
- розташування інформації в нелогічних розділах, що ускладнює пошук;
- відсутність посилань на офіційні сайти органів влади у підпорядкуванні яких перебуває даний орган;
- відсутність форумів та блогів для обговорення актуальних питань;
- недостатнє представлення на сайтах зразків документів та інших матеріалів, необхідних для звертання громадян до органу;
- відсутність ефективного зворотного зв'язку;
- слабка наповненість інформацією окремих розділів або її відсутність;
- недосконала структура веб-сайтів та незрозумілий інтерфейс тощо.

Для ефективного функціонування офіційних веб-сайтів міських рад невеликих міст України, потрібно вирішувати типові проблеми наповнення та розміщення інформації на цих сайтах.

По-перше, офіційні інтернет-представництва органів місцевого самоврядування мають різноманітну структуру розміщення інформації. Працюючи з різними сайтами, важко швидко зорієнтуватися, де саме розміщена необхідна інформація. Задля покращення доступу до інформації необхідно на законодавчому рівні зобов'язати до впровадження єдиної впорядкованої структури розміщення інформації на різних офіційних інтернет-представництвах органів місцевого самоврядування.

По-друге, деякі сайти мають складну структуру розділів та підрозділів. Під час завантаження головної сторінки таких сайтів немає можливості побачити всі наявні тематичні підрозділи та зрозуміти місцезнаходження і наявність певної інформації. На таких сайтах необхідно забезпечувати можливість перегляду окремої текстової версії сайту без зображень – інструмент «Карта сайту».

По-третє, не на всіх сайтах існує пошукова система. На більшості вона виконує пошук лише у новинах, на інших працює некоректно, видаючи багато зайвої інформації. Необхідно запровадити на всіх сайтах не тільки коректно працюючу загальну пошукову систему, а також окрему систему саме для пошуку документів з можливістю розширеного пошуку (окремі додаткові поля: за типом, за номером, за текстом із заголовка, за текстом із документа, за датою).

Щодо зворотного зв'язку – не на всіх сайтах впроваджено інструмент «Електронна приймальня запитань громадян» або «Надіслати запитання голові міської ради». Іноді важко

одразу знайти поштову та електронну адресу ради. Не реалізуються веб-конференції та форуми.

На сайтах органів місцевого самоврядування бажано запроваджувати такий інструмент, як «Електронна приймальня запитань громадян». Поштову та електронну адресу доцільно розміщувати на початку (наприкінці) головної сторінки або створювати окремий розділ «Контакти», «Наша адреса» та можливість надсилати електронного листа. Слід покращувати та вдосконалювати зворотний зв'язок із користувачем, реалізовувати на сайтах такі можливості, як «Веб-конференція» та «Форум».

У багатьох випадках на головних сторінках сайтів новини подають як єдиний перелік повідомлень, у такому випадку в них важко зорієнтуватися, іноді немає можливості переглянути архів новин. Бажано передбачати на головних сторінках сайтів окремі інформаційні поля: «Оголошення», «Повідомлення», «Анонси подій» тощо або створювати відповідні підрозділи. Також необхідно забезпечувати можливість доступу до архіву новин. Найбільшою проблемою в інформаційній наповненості на сайтах міських рад є відсутність або спосіб розміщення документів, які стосуються роботи ради. Без чіткої структури розміщення документи можуть бути наявні, але не доступні.

Одним з головних недоліків є розміщення великої кількості документів («Бюджет міста», «Програма соціально-економічного розвитку», «Міські програми» та ін.) як додатків до відповідних рішень – пошук таких документів дуже ускладнюється. Бувають випадки, коли перелік рішень сесій розміщують в єдиних архівах чи вказують у переліку тільки номер рішення без назви – зорієнтуватися в такому випадку, що, де розміщено, неможливо. Для вирішення цієї проблеми, необхідно приділити більшу увагу оприлюдненню документації та структурі її розміщення. Створювати окремі логічні розділи та підрозділи. Рішення бажано розміщувати у окремих підрозділах: «Рішення ради», «Рішення виконкому» головного розділу «Документи». Рішення ради бажано впорядковувати по роках та по сесіях, обов'язково вказувати у переліку рішень їх назви, та забезпечити можливість перегляду (викачування) таких документів.

Доцільно розміщувати на початку переліку рішень кожної окремої сесії «Порядок денний сесії ради» та створити окремі підрозділи «Проекти рішень ради що виносяться на розгляд до чергової сесії», «Протоколи засідань ради». До головного розділу «Міська рада» додати, серед інших, підрозділ «Базове законодавство щодо повноважень ради» та розмістити у ньому такі документи як: «Регламент роботи ради», «Положення про виконавчий комітет», «Положення про постійні та тимчасові комісії», «Плани роботи ради» та «Звіти про виконання планів роботи ради». Частіше за все такі документи розміщують у довгих переліках рішень ради, що ускладнює пошук таких документів. Деякі документи потребують створення окремих розділів або підрозділів. Документи: «Статут міста», «Генеральний план міста», «Правила забудови міста» - доцільно розмістити у головному розділі «Про місто». У головному розділі «Бюджет» логічно розмістити: «Бюджет міста на поточний рік», «Звіти за виконання бюджету за минулі роки», «Щоквартальні довідки про виконання бюджету поточного року». Документи «Програма соціально-економічного розвитку» (по роках) та «Звіт за виконання програми соціально-економічного розвитку» доцільно розміщувати у розділі «Економіка». «Щорічні звіти голови про свою роботу та роботу виконавчих органів» - у головному розділі «Голова ради». Окремий розділ потрібен і для місцевих та державних програм в частинах, що стосуються міста, щорічних звітів про їх виконання. Частіше за все тексти програм розміщують у рішеннях ради, таке розміщення не дає можливості зрозуміти, які саме програми існують та продивитися їх зміст [8].

Висновок

Отже, ефективна робота міської ради безпосередньо залежить від тісної комунікації з мешканцями міста, яку можна забезпечити за допомогою функціонування офіційного веб-сайту з інтерактивними можливостями.

На сьогоднішній день функціонування офіційних веб-сайтів міських рад у малих містах України перебуває на найнищому рівні, тому потребує вдосконалення та розширення своїх можливостей для повноцінного інформування громадян та забезпечення двосторонньої комунікації з ними.

Список використаної літератури

1. ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
2. Указ Президента «Про додаткові заходи по забезпеченню відкритості в діяльності органів державної влади» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/683/2002>
3. Постанова КМУ «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-п>
4. Постанова КМУ «Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1302-2002-п>
5. Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України та Державного комітету зв'язку та інформатизації України «Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1022-02>
6. Методика моніторингу Інтернет-сайтів органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csi.org.ua/www/?p=965>
7. Веб-сайт органу влади як основна інформаційно-технологічна форма комунікації в е-урядуванні: вимоги щодо контенту, актуалізації, інтерфейсу, дизайну та інтерактивності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.znannya.org/?view=e-government-aspirations>
8. Інформаційна відкритість сайтів міських рад станом на 2012 р. Які зміни відбулися. / С. М. Корчинський. - К. : Леста, 2012. – 43 с.

References

1. The law of Ukraine “About local government in Ukraine” [Online], available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (Accessed 26 April 2014).
2. Methods of monitoring of local governments’ Internet-sites [Online], available at: <http://www.csi.org.ua/www/?p=965> (Accessed 26 April 2014).
3. Government websites as a major information-technology form of communication in e-government: content, actualization, interface, design and interactivity requirements [Online], available at: <http://www.znannya.org/?view=e-government-aspirations> (Accessed 26 April 2014).
4. Korchynskyj, S.M. (2012), Information openness of city councils’ websites in 2012. Changes that happened, Lesta, Kyiv, Ukraine.

Надійшла до редакції:
12.05.2014 р.

Рецензент:
канд. техн. наук, проф. Турупалов В.В.

Ю.О. Серов, Л.Н. Матієшин

Национальный университет «Львовская политехника»

Проблемы веб-сайтов городских советов в небольших городах Украины. В этой работе рассматриваются типичные ошибки и проблемы функционирования веб-сайтов органов местного самоуправления, в частности городских советов небольших городов Украины. Перечисленные требования к официальным веб-порталам и нормативно-правовые документы, регламентирующие эти требования. Приведены основные недостатки сайтов и рекомендации по их улучшению.

Ключевые слова: городской совет, веб-портал, официальный сайт, органы государственной власти, органы местного самоуправления, нормативно-правовые документы, информирования граждан.

Yu.O. Syerov, L.N. Matieshyn

Lviv Polytechnic National University

Problems of the city councils web-sites in small towns of Ukraine. In this paper the process of functioning of public authorities' websites, in particular city councils' in small towns of Ukraine is described. The requirements to the official web portals, legal documents that regulate these requirements and the main disadvantages of websites are accounted. In the article is stated that the website of the local government, in particular of the City Council, is an effective way for public access to public information of informing the territorial community about the latest news and events from the life of the city and providing the feedback. The legal documents that define the structure of the authorities' web-sites, requirements for the content, interface design, interactivity etc. are described. The aim of the paper is to analyze the disadvantages of city councils' web-sites exactly of small towns of Ukraine, because of the lack of funds for implicating highly qualified specialists in this area the functioning of government portals in small towns is unsatisfactory. So, the effective work of the city council depends on close communication with the inhabitants of the city that can be achieved by functioning of the official city council web-site means with interactive features.

Keywords: city council, web-portal, official web-site, public authorities, local governments, legal documents, informing of citizens.

Серов Юрій Олегович, Україна, закінчив Національний університет «Львівська політехніка», канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності Національного університету «Львівська політехніка» (вул. С. Бандери, 12, м. Львів, 79013, Україна). Основні напрямки наукової діяльності: методи та засоби побудови віртуальних спільнот, віртуальні спільноти та соціальні мережі у WWW, проблеми побудови та розвитку інформаційного суспільства.

Матієшин Любов Миколаївна, Україна, навчається в Національному університеті «Львівська політехніка» на факультеті «Документознавство та інформаційна діяльність», студентка Національного університету «Львівська політехніка» (вул. С. Бандери, 12, м. Львів, 79013, Україна). Основні напрямки наукової діяльності: інформаційні технології соціальних комунікацій.